

Datum

2020-09-28

Vår referens

Johanna Pontén

Utvecklingssekreterare

johanna.ponten@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss - revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor, STK-2020-963 ASN-2020-10092

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit remiss *Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor* och har möjlighet att inkomma med synpunkter.

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på att minska antalet styrdokument för rättighets- och hållbarhetsfrågorna, men anser att rättighets- respektive hållbarhetsfrågorna bör hanteras i skilda dokument, med en nära koppling till varandra samt en beskrivning av hur frågorna samspelar.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på att integrera planering och uppföljning av rättighetsfrågorna i ordinarie budgetprocess.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende *Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor* enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till Kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Rapport Sweco - Från perspektivträngsel till perspektivmöjligheter
- Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad
- Förslag till Yttrande avseende Remiss revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor STK-2020-963
- G-Tjänsteskrivelse Remiss revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor STK-2020-963

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2020-09-30

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2020-10-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-10-22

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har mottagit remiss *Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor* och har möjlighet att inkomma med synpunkter.

Bakgrund

Stadskontoret har fått uppdrag av Kommunstyrelsen att göra en genomlysning och revidering av olika styrdokument som berör kunskapsområden med syfte att säkerställa en hållbar, jämställd, jämlik och diskrimineringsfri stad och organisation för samtliga Malmöbor. Styrdokumenterna har varit verksamma mellan tre och tio år och vissa av dessa styrdokument ska enligt beslut revideras innan utgången av 2020. Det har även bedömts finnas behov av att se över formerna för styrdokumenterna och arbetet som sker inom ramen för dessa.

De styrdokument som berörs är:

- Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering, antagen 2011
- Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad, antagen 2014
- Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad, antagen 2017
- Strategi för Malmö stads långsiktiga arbete med Agenda 2030, antagen 2018
- Ärende gällande folkhälsopolicy för Malmö stad, antagen 2010

Policy och program för nationella minoriteter har hanterats för sig då ett nytt styrdokument antogs i juli 2020.

Revideringen har resulterat i ett förslag till ett samlat inriktningsdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor i Malmö stad. Inriktningsdokumentet antas av kommunfullmäktige och är ett strategiskt dokument som ska bidra till att tydliggöra hur jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete ska vara en del av ordinarie mål- och budgetarbete liksom systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete i Malmö stad.

Sammanfattning – Rapport: från perspektivträngsel till perspektivmöjligheter

Sweco har på uppdrag av stadskontoret gjort en genomlysning av berörda styrdokument. Konsultföretaget har analyserat materialet och utvecklat ett förslag på nytt styrdokument baserat på dokumentstudier, intervjuer, dialoger med sakkunniga, forskning och utredningar. Intervjuer har gjorts med chefer och medarbetare på utvalda förvaltningar samt chefer och medarbetare som arbetar med styrning, ledning och uppföljning på stadskontoret.

Rapportens sammanställning av analys och insamlat material, och utgör underlag för förslaget *Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad*.

I underlaget tydliggörs behov av att beakta rättighetsfrågorna utifrån ett intersektionellt perspektiv. För att staden ska kunna arbeta rättighetsbaserat krävs kontinuerliga analyser som klargör vilka behov som finns och vilka prioriteringar i arbetet som behöver göras. I intervjuerna med förvaltningarnas representanter konstateras att rättighetsfrågorna inte är något valbart att arbeta med samt att arbetet behöver integreras i stadens ordinarie styrsystem.

Sammanfattning – Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad

Syftet med föreslaget inriktningsdokument är att ge medarbetare, chefer, förtroendevalda eller politiker en vägledning när det gäller uppdraget att säkerställa Malmöbornas och medarbetarnas rättigheter och möjligheter inom kommunens alla skyldighets- och ansvarsområden gällande rättighetsfrågor.

Inriktningsdokumentet avser att tydliggöra hur lagar, konventioner, mål och ambitioner ska omsättas i ordinarie styrsystem för att förvaltningarna. Med stöd av stadskontoret, ska förvaltningen omsätta dessa i praktiken och utforma insatser och aktiviteter som bidrar till stadens rättighetsbaserade arbete.

I inriktningen benämns flera av de lagar och konventioner som knyter an till kommunens rättighetsbaserade arbete samt de politiska mål och ambitioner som är en del av stadens arbete med frågorna. Föreslagen inriktning ska betraktas som en del av stadens arbete och åtagande för att genomföra Agenda 2030 där rättighetsfrågor beskrivs som ett medel för att uppnå flera av målen utifrån den sociala dimensionen om en strävan mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls.

För att uppnå målen föreslås följande vägledande principer som konkretiserar arbetet:

- Uppföljning, statistik och analys
- Dialog, lärande och samverkan genom; strategiska dialoger, ett förvaltningsgemensamt kollegialt lärande och kunskapsallianser

I slutet av dokumentet beskrivs ansvarsfördelning i Malmö stad samt en ordlista som definierar de olika hållbarhets- och rättighetsfrågorna. Förvaltningens ansvar innebär att omsätta inriktningens olika insatsområden i den egna verksamheten samt att det ska finnas minst en samordnare med ansvar och mandat att samordna, planera för och ge stöd i arbetet.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningens överväganden följer remissens disposition och lämnar yttrande utifrån följande frågeställningar:

- Innehållet i föreslaget inriktningsdokument, samt
- Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

Remissinstanserna bör även lyfta övriga synpunkter av relevans för ärendet i sina remissvar.

Innehållet i föreslaget inriktningsdokument

Jämställdhet, jämlikhet och barnets rättigheter är en grundläggande del av arbetsmarknads- och socialförvaltningens verksamheter. Det är genom förvaltningens service och i mötet med Malmöborna som rättigheterna blir tillgodosedda. Förvaltningen ställer sig positiv till att de olika rättighetsfrågorna samlas i ett inriktningsdokument. Detta kan stärka frågorna och kan ge positiva synergieffekter i arbetet.

Det rättighetsbaserade arbetet beskrivs som ett medel att uppnå målen i Agenda 2030,

förvaltningen menar att det rättighetsarbetet istället bör beskrivas som ett medel för att öka möjligheterna för alla Malmöbor att tillgodose sig sina rättigheter i mötet med kommunen.

Rättighetsfrågorna regleras redan i konventioner, lagstiftning och nämndens reglemente. De globala målen i Agenda 2030 är politiskt antagna mål och rättighetsfrågorna har alltså en tyngre juridisk status än vad de globala målen har. Förvaltningen föreslår därför att rättighetsfrågorna och hållbarhetsfrågorna bör hanteras i skilda dokument, med en nära koppling till varandra samt en beskrivning av hur frågorna samspelar. Det bör finnas en koppling till andra styrdokument som hanterar liknande frågor, exempelvis *Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030*.

FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Malmö stads målstyrning och i kommunfullmäktiges budget 2020 står det att rättighetsfrågorna ska beaktas i alla stadens politiska beslut samt genomsyra all kommunal verksamhet. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser positivt på att integrera planering och uppföljning av rättighetsfrågorna i ordinarie budgetprocess. Ett integrerat rättighetsperspektiv i budget kan underlätta för förvaltningen att prioritera vilka resurser som behöver avsättas för arbetet.

I inriktningsdokumentet exemplifieras flera av de deklamationer, konventioner och lagar som styr arbetet för hållbarhets- och rättighetsfrågor. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att det är viktigt att komplettera dokumentet med fler deklamationer, konventioner och lagar som styr arbetet för att synliggöra samtliga perspektiv. Ett exempel på en viktig konvention som inte har lyfts i dokumentet är *Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna*. De relevanta styrdokumenterna skulle med fördel kunna rangordnas samt läggas som en lista på samma sätt som ordlistan som finns i slutet av inriktningsdokumentet.

Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att det är positivt att inriktningsdokumentet fastställer en struktur för arbetet med hållbarhets- och rättighetsfrågorna, men att det behövs ytterligare förtydligande av vilken aktör i staden som ansvarar för vad i de vägledande principerna som ska utgöra grund för genomförandet.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser behov av att klargöra av hur rättighetsfrågorna ska integreras i planering som uppföljning samt på vilket sätt som inriktningsdokumentet kan utgöra stöd i arbetet med kommunfullmäktigemålen. Detta skulle underlätta för förvaltningen i arbetet med att kvalitetssäkra verksamheterna. Förvaltningen anser att det behöver framgå tydligare vad inriktningsdokumentets roll i förhållande till konventioner, lagar och reglementen är och vilka krav som ställs på arbetet utöver dessa.

Enligt förslaget ska förvaltningen ansvara för att omsätta inriktningsdokumentet till verksamhet. Ansvar och mandat inom förvaltningen föreslås att ligga hos minst en samordnare med en central och ledande funktion i sitt ordinarie uppdrag. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att detta är ett högt ställt krav på en samordningsfunktion och att ansvaret och mandatet istället bör ligga hos respektive förvaltningsledning. Förvaltningsledningen har förutsättningar att göra prioriteringar i arbetet samt att fördela resurser för arbetet, i enlighet med övriga styrsystem.

Övriga synpunkter av relevans för ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen saknar en konsekvensanalys över hur arbetet så som det ser ut idag påverkas samt vad effekten för Malmöborna blir av att samla de tidigare styrdokumenterna i ett och samma inriktningsdokument. Förvaltningen ser att det finns en risk att

någon eller flera av rättighetsfrågorna blir osynliggjorda. En sådan analys behöver besvara frågan om någon rättighetsfråga riskerar att bli osynliggjord i förhållande till Agenda 2030 eller då olika rättighetsfrågor ställs mot varandra.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen menar att det finns utrymme i kommunfullmäktigemålen och i uppdrag till nämnderna att integrera jämställdhet, jämlikhet och barnets rättigheter ännu tydligare. Detta skulle underlätta nämndernas eget arbete i nämndsbudget och i verksamhetsplanering.

Ekonomisk konsekvensanalys

Ansvar att omsätta inriktningsdokumentet till verksamhet innebär ett ökat krav på förvaltningen samt på stödet från stadskontoret i jämförelse med hur arbetet ser ut idag. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser därför att ärendet behöver kompletteras med en ekonomisk konsekvensanalys. För att kunna upprätthålla ett systematiskt och kvalitetssäkrat rättighetsbaserat arbete krävs medel och resurser. Detta är en ännu viktigare fråga för de förvaltningar som redan har en smalare budget utifrån krav på effektivisering och prioriteringar i grunduppdraget. De tidigare utvecklingsmedlen som förvaltningarna har kunnat söka för rättighetsarbete har pausats i avvaktan av det pågående uppdraget att göra en översyn och revidera styrdokument för frågorna.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef
Katarina Lindeberg Avdelningschef
Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef